

NUM. 897

BARCELONA 20 DE MARS DE 1896

ANY 18

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

—Si aquesta crissis dura, no tindré més remey que vèndreu tot à subasta....

CRONICA

La Barcelona monumental està en vies de adorarse ab un nou envolunt dels que quan no altra cosa proclaman la facilitat pasmosa ab que aquí s'alsansan los honors de la inmortalitat.

Prescindint dels que s'han erigit a la memòria del egregi descubridor de Amèrica, que tantas amarguras vā tenir que devorar en aquesta trista vida; al gloriós recor del general Prim, que ab tanta grandesa y valentia personifica en la història contemporànea les més altas condicions de la rasa catalana; y en honor a Clavé, inspirat creador de la música que l'poble canta y ab la qual se dignifica, possehim el de 'n Güell y l' del Antoni Lopez y Lopez, fabricant l'un, navier l'altre, y tots dos ricatxos que com a tals sembla que diguin:—Si tenim monument es perque podém pagarnos'l.

Aixó prova qu'en la moderna Barcelona poden pujar al cim del pedestal en la piazza pública lo mateix los genis que volan perque tenen alas, que 'ls que disposan de una escala d'or per enfilar's hi.

Lo nou monument que s'prepara serà dedicat á la memoria del primer Marqués de Olérdula, l'arcalde famós de las grans iniciativas y també dels desfilars, no menos grans que aquelles.

Vuyt ó deu anys enrera en aquestas mateixas columnas cumplirem lo deber de combatre'l. Quan morí de una manera ben trista per cert, á conseqüència de la llei Mellado que l'inabilità per continuar empunyant la vara, es á dir, víctima de la mateixa astixia que mata al peix fora de l'ayga, tinguerem frasses de pietat davant del cadàver, recordant que si grans errors havia pogut cometre, 'ns imposava respecte veure que 'ls havia pagat á costa de la vida....

Pero l'respecte es silencios, quan, com la mort silenciosa es també la causa que l'motiva.

Per això res diguerem ni quan s'apelá á la generositat de Barcelona per ausiliar á la familia del difunt, ni tampoch quan fou collocat lo seu retrato en la Galeria de Catalans ilustres de la Casa gran. Honras petitas eran aquestas, casi de caràcter intim, y no havíam de renyir per tan poca cosa.

Pero avuy ja es distint. L'idea del monument implica la realisació de una pública apoteosis. Ja no's tracta, donchs, de la pau tranquila del sepulcre que imposa silenci á las ànimes ben nascudas, sino dels ruidosos extréms de la glòria pòstuma; de una espècie de resurrecció, per la qual las cendres del home cristalisan en bronze; de uns honors excepcionals que á mes d'honor al difunt pretenen ser estimul y ensenyansa pels que viuen.

Y l'monument del Marqués de Olérdula serà una nota típica de la Barcelona moderna, per lo mateix que indicarà que aquí son entregats á la admiració pública 'ls Lopez y 'ls Güells perque sapigueren guanyar molts diners per ells y 'ls Riús y Taulet perque sapigueren derrotjar los del poble.

Tal signé la característica de la administració de aquell home que tant se preocupava del lluhiment exterior de la séva ciutat natal, sense reparar en los medis, ni medir las seves conseqüències.

Com arcalde tothom sab que s'rodejá generalment de una cohòt de vividors, dispostos á estimular la séva vanitat inconmensurable, á canvi de campar ells pels seus respectes. No li posaren may dificultats de cap classe, ab la precisa condició de que ell no's flierà per res en los seus tràfecs y negocis. Li deixavan encendre tants fochs de bengala com volgues, en la inteligiència de que ells havian de quedar sempre á la sombra.

Res té, donchs, d'extrany que l'època de las majors fanfarrias, sigan las de las majors inmoralitats, desgavells y desordres que han pesat sobre l'administració municipal de Barcelona.

Moltas de las empresas del Arcalde impremeditadas y temerarias se desvanesqueren com lo fum: molts dels edificis que construïó ab tanta prodigalitat estan plens d'esquerdes y a punt de caure, y per cada cent coses inútils presentadas ab un lleuger barnís de grandesa y ostentació apenas se'n conta una de solida y útil y que respongué á una verdadera necessitat de Barcelona. D. Francisco ns ensenyá no de viure, sino de aparentar á la moderna. No repará en convertir á la població en una imatge de aquellas famílias cursis que s'entrampan per treure mes al sol de lo que hi ha á la sombra. Traballá mes que ningú per la desnaturalisió de nostre caràcter en altre temps tan pràctic y reflexiu.

En canvi si apenas quedan en peu alguns dels moltíssims castells de cartas que aixecà la séva fantasia, los vics introduïts en l'administració municipal han posat arrels tan fondas que ja no's veu ni l'medi d'extirparlos. S'administra sense plan y s'gasta sense fré. Los serveys públichs estan desatates y s'utilisan únicament com a medi de repartir la sopa boba á verdaderas legions d'empleats inútils. Sent tan grans las cargas que pesan sobre l'contribuent, no hi ha un sol exercici que deixi de saldar-se sense un gran deficit. Cada any se llençan á la piazza novas lámínas que augmentan lo Deute de la Ciutat, fins á alcansar unas proporcions aterradoras.

Aquellas llevors donan aquests fruysts.

BENEDICCIÓNS

—Ja ho sab que l'papa ha benefici al Ajuntament?

—Molt malament deu estar, quan li envian la benedicció apostólica.

Y avuy es quan se tracta d'erigir un monument

IGNOCÈNCIA CAMPESTRE (per MARIANO FOIX.)

—¿Sí?.... Tot això dígan als teus bens, que son animals que gastan llana....

al arcalde que inicià aquest desquiciament pavorós é irremediable!

Devíán esperar cinquanta anys lo menos per intentarho, que sols lo temps té la virtut de aquilar los mèrits dels homes *estatubles*. Pero d' aquí cinquanta anys, seguint per aquest camí, qu' es el qu' ell inicià, s' haurá consumat la ruina de Barcelona.

De totas maneras, ja que l' idea del monument va endavant y pel cas de que s' obri un concurs, jo m' atreveixo á proposar un plan. Així com forman lo pedestal de l' estàtua de'n Clavé arpás y liras, pot formar el de l' estàtua de Don Francisco una gran rima de lámínas del Deute municipal, que podrà ser tant ó mes alta que la columna de Colón. Alrededor podrán figurarhi en actituds apropiadas diversos grups dels principals regidors que l' secundaren en las seves dilapidacions. A dalt de tot l' estàtua del Marqués, ab las mans buydas, pero foradas.

Y per executar l' obra proposo desd' ara al distingit enginyer Sr. García Faria.

Y l' indico per dos motius: Primer porque ha d' estar agrahidíssim á D. Francisco que l' colocá creantli expofés l' oficina del alcantarillat; y segon, porque haventseli esquerdat y estant á punt de caure la claveguera que ha acabat de construir en lo carrer del Dormitori de Sant Francesch, necessita acometre una nova construcció per pendre la revenda.

P. DEL O.

A UNA PUBILLA

Sonet

Sé que tens dineronys, y á ton darrera
hi venen molts pelons, hermosa nina;
per poderte pescar, te fan divina,
fent veure qu' eta del mon la més pitera.
Y es engany, tas faccions qui tal pondra
engegal, y al mirall mirat, y atina
que l' galan que tal diu sols desatina
pel brill dels *patacons* ab gran ceguera.
¡Donchs fora! punt en blanch, dónals'hi *pota*
y aparta la mirada d' eixa serie
de jovent fingidor, que pel llot flota;
y ns enllasém los dos. ¡Que tinch la deria,
y bategantme l' cor clar m' ho denotal....
Que casats me treurás de la miseria.

ANTÓN DEL SINGLOT.

LOS AMORS DE 'N FIDEL

Al sortir de la sala de ball de *La Nueva Fraternidad*, en Fidel accompanyá á la Mundeta fins á casa seva.

Pel camí, ni ell ni ella sabían fer altra cosa que mirarse, suspirar, somriure y comensar diálechs que desseguida s' acabavan.

—Està contenta?

—Jo... si.

—Jo també. Aquest es el dia més ditzós de la meva vida.

—Lo mateix li dich. Sento una alegria, que....

Després d' aquest *que*, venian uns punts suspensius que luego's convertien en punt final, y la conversa quedava encallada, hasta que vinticinch passos més enlla la tornavan á rependre:

—Si sapigués, Mundeta, lo que m' ha costat declararme....

—Ay! ja ho crech!... Fa una cosa aixó!...

—Sobre tot pel qui no s' hi ha trobat mai....

—Qu' es lo que li passa a una servidora....

—Y a mi.... Ay!...

—Ah!....

Pero al arribar á la porta de l' escala de casa d' ella, la xicot volgué que las manifestacions de 'n Fidel se concretessin d' una manera clara y procurá sondejarli 'l pit.

—Bueno, ja hi som—va dir baixant lo pedris de l' entrada, mentrell se quedava al carrer:—aqui es a casa.

—Ja ho sabia. L' he seguida set cops... y mitj.

—Y mitj?—digué la Mundeta, posantse á riure.

—Si senyora. Un dia, á la mitat del camí vaig trobar al pare, y no vaig poguer seguirla més.

—Lo que ara voldria dirli—y al pronunciar aquelles paraules, la noya baixava 'ls ulls abuna gracia encisadora—es que... si vosté fos formal.

—Mundeta! ¡Y donchs! Per qu' m' ha pres?

—Vull dir que tot això que m' ha dit no sigui un *capricho*, porque una... es honrada, y després una... fa un paper ridicul... y una...

—Visqui tranquil—exclamá en Fidel:—confihu en mí. Tot lo que li he dit mentres ballavam l' americana, es veritat.

—De modo que 'l seu amor....

—Es un amor purament platónich....

La Mundeta llenys una rialleta de satisfacció y apretá la mà qu' en Fidel li allargava. Quedaren des-

prés en los días y horas en que 's podrian veure, lo xicot desfilá carrer avall y la noya pujá escalas amunt, cantant y respirant alegria per tots quatre costats.

—Un amor platónich!... Era lo que precisament havia ella somiat tota sa vida: un amor platónich, molt platónich.... ¡Sas ilusions de cotillayre inexpertha anaven á realisarself...

—Quina sort!—pensava la Mundeta, mentrell sa mare li obría la porta, ben lluny de sospitar que la xicotxa en lloc d' anar á passar la tarde á casa d' unes amigas, com deya, anava á cargolàrashi a *La Nueva Fraternidad*:—¡quina sort! Lo primer jove que se 'm declara, resultarme ja de la manera que jo 'l volia!... ¡Amor platónich! ¡Quin festeig més agradable se 'm prepara!....

Després de veures com qui diu de correguda durant alguns vespres de la setmana, los enamorats tornaren á passar la tarde del diumenge en la sala de ball.

Cada vegada que 'l piano 'n preludiava un, en Fidel allargava 'l bras á la Mundeta.

—Aném'hi?—li deya, ja tutejantla.

—Com vulguis!—responia ella, ab salameria.

Després de voltar, descansavan; després de descansar tornavan á ballar, y á entrada de fosch, en Fidel, reventat de tan fer anar las camas y séch de gola de tan moure la llengua, dava la senyal de marxa.

—Ja hem ballat prou, veritat?

—També m' ho sembla.

—Surtim?

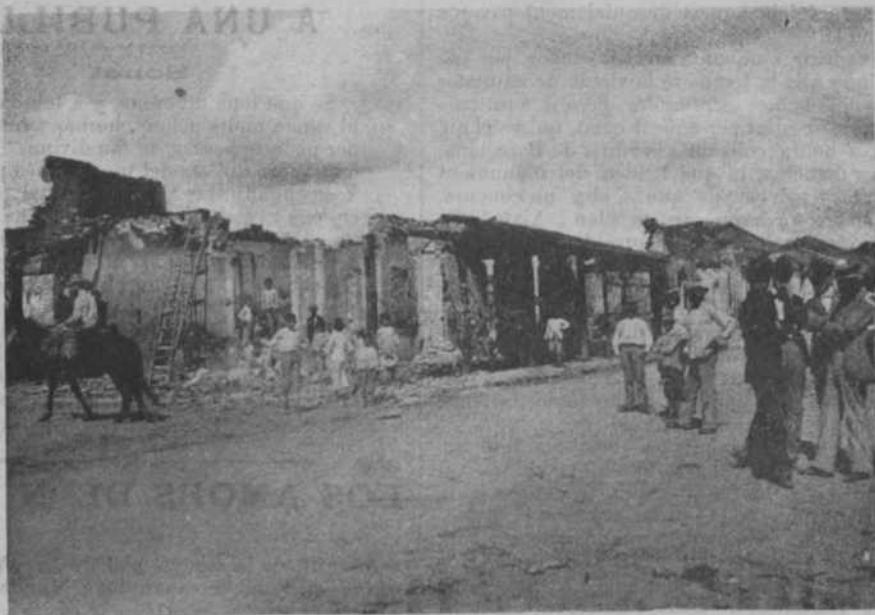
—Ahont vols anar?

—Cap á casa teva, xano xano...

—Ah!—

Qualsevol que no hagués sigut en Fidel hauria percebut en aquest *ah!* un punt d' extranyaesa bastant marcat; pero 'l tendre enamorat no reparava en menudencias y accompanyá tranquilament á la Mundeta fins al peu de la seva porta, amenisant lo camí ab las frasses de costüm:

LAS HEROYCITATS DELS AMICHS DE MR. SHERMAN

Fot. del nostre corresponsal

BEJUCAL.—Establiment de Mr. Dousal, cremat per la partida de 'n Maximo Gomez.

QUADROS DE LA INSURRECCIO CUBANA

Línea férrea de Cienfuegos a Sta. Clara.—Pont sobre 'l riu Dolores, cremat pels mambissos.

(Fot. del nostre corresponsal.)

Estació del ferrocarril de Bejucal, incendiada pels insurrectes.

—¡Que soch felís ara!
—Jo també.
—¡Quin tip de ballá 'ns hem fet, oy?
—Si; de ballar, si.—

Lo diumenge següent se repetí la funció, sense variació notable. Lo jove del amor platónich y la candorosa cotillayre s' juntaren en la sala de *La Nueva Fraternidad*, ballaren tota la tarde, conjugaron lo verb *estimar* ab molta soltura... y no passà res més.

Quatre, cinc, sis setmanas succeí lo mateix.

De casa al ball, del ball a casa, ¡adiós! ¡adeu!... y parin de contar. Ni la més petita ondulació que alterés la tersura d'aquells amors incomparables.

A dir veritat, la Mundeta comensá ja a aburrirse al cap de quinze días, y si's resigná va ser sols en la confiança de qu' en Fidel un' hora ó altre sabria cumplir ab lo seu deber y 'ls seus compromisos.

Pero al veure que un mes y mitj després de la primera declaració l'jove enamorat no's movia, la cotillayre s' considerà enganyada y per no perdre més temps tallà las relacions en sech.

REFORMA DE LA PLASSA REAL

Per arrodoní l' projecte,
fora bò que al surtidor

hi coloquessin l' estàtua
del ilustre iniciador.

Inútils foren las protestas de 'n Fidel. La noya li manifestá sense circumloquis que no volia tractes ab farsants.

—Pero per qué 'm dius aixó?—exclamava l' pobre xicot.

—Perque ho ets.

—Per qué?... Explicat....

—¿Que vas dirm'e l' dia que vas declarártem? ¿No 'm vas jurar que l' teu amor era platónich?

—Bueno.... i y qué?

—Y qué?.... Tú mateix, home: tú dirás quantas vegadas m' has convidat á brenar, ó á sopar ó á menjar alguna cosa!.... ¡Y 'm feyas veure que l' teu amor era platónich!....

A la quènta la Mundeta vivia en la creencia que aixó de **platónich** es qüestió de plats.

A. MARCH.

A...

Vosté bé 's deu recordar,
que paraula li vaig dar

de que uns versos li faria?
Donchs avuy que 'm vaga un xich,
sense que 'm causi fatiche,
la vull complaure María.

Per lo tant, prench lo paper,
suco la ploma al tinter,
y poso mans á la tasca

pero al ser á comensá
ni menos sé que posá
y m' estich rasca que rasca.

Aixis donchs; no sapiguent
com darne comensament
al vers, que hi dit qu' escriuria,
li tinch de notifica
puig no sé com comensá
que ja ho faré un altre dia.

F. BARBA.

Á MARRAMAU

SOBRES ALLÓ DEL NIBELUNGO (*)

A tú, gat dels frares, se dirigeix avuy aquest gos peter pera recordarte qu' encare hi ha paquetos; y pera ferte saber que si s' pènys qu' ab tot el rebombori que ha mogut en Nicolau ab alló del Nibelungo se n' ha d' haver perdut la mena, t' equivocas de mitj' a mitj'. La rassa dels paquetos es eterna: fa com la gram, y com la gram està agrarrada á la terra, així es están els paquetos agarrats á nuestra sociedad más distinguida. Mentre hi hagi soirées musicals, y carreteras musicals, y goma musical hi haurà paquetos. Ja pots fe l' que vulgas: ni tú ni cent com tú son capassos de treure's de Barcelona ni ab fum de sabatots.

Tú t' pensava, potser, que al anunciar aquell Wotán d'en Nicolau que 'ns anava á canre á sobre ab «L' Anell del Nibelung», els nibelungs barcelonins, els nostres nanos de sota terra, havian de quedar ensorrits y fosos com un bolado... ¡Ca! Ja veurás: escolta.

Desseguida que s' va esbombar alguna cosa dels propòsits d' aquell dies, que diria l' Pep, va corre cap al Liceo el Mimo de la colla, el nibelung mes aixerit y trapasser, aquell menut dels quat' ulls y de la cara arnada, pera fer trabeta al mestre, però ab tot y la molta trassa que te l' tal subjecte no va poguer endegar els seus propòsits. Ni l' orquestra, ni l' empressari, ni ningú més qu' algun gomós de la Junta van deixarse encoronar; y allavors... cambio de frente.

En vista de que D.^o Leonor no me quiere, renuncio generalmente la mano de D.^o Leonor. Y de tal fet, tal dit: el verbo dels paquetos, aquell senyor qu' ha estat tantas vegadas á Bayreuth, va anar predicant per tot arreu que lo que volian els paquetos era qu' á Barcelona s' fes bona música, y que, en vista de que l' Nicolau anava á fer quelcom de bo, ells s' estarian quiets pera que ningú pogués dir que tenian rabia al mestre.

Y, efectivament: tot seguit que s' va saber que venian á cantar alló del Nibelungo una mademoiselle de París y una madame de Bruselas, la galanteria dels paquetos va posar-se en acció, y yet-e-m'els aquí sent á saber á tothom que les talas cantantes eran onas ningú, un parell de regatxes de café-concert. L' un havia sentit á la madame de partiquina en no sé quin teatro de mala mort; l' altre no havia trobat mai en cap revista del Ateneo el nom de la mademoiselle. Vaja, que les fulans que l' mestre 'ns endressava no eran més qu' un parell de marmots.

Pero va venir aquell estripa-tractes de *La Vanguardia* á fer saber á tothom que la mademoiselle era una flor dels Conservatoris de París y de Bruselas, y que la madame era un dels caps de brot de la Gran Ópera y dels Concerts Lamoureux, y que fins estava contractada pera cantar las òbras de Wagner á Bayreuth... Mál quina planxa! Tapa, noy, tspa, y ... media vuelta á la dreta.

Allavoras, y seguint els seus intents de no fer trabeta al mestre pera que no s' pogués dir may que li tenian rabia, els paquetos van fer corre per tot arreu que l' orquestra que s' havia organiat no era més qu' una colla de quintos, una orquestra de baratillo, una espècie de conglomerat dels ceguets del Passatje de Madoz y de la cobla de Matadepera. Y torná á venir aquell esbarriacries publicant la llista de tots els primers instrumentistes contractats pel mestre, de lo que resultà que, may s' havia organiat á Barcelona una orquestra ab tants de caps d' ala. Jo no sé com li deixà dir tantas coses el maestro de *La Vanguardia* á n' aquell desvergonyit; no sé com es que l' Pep y aquell de la cara arnada, que hi tenen tant de bo, no li han sabut segar l' herba á sota l' peu.

Y va venir la obertura del abono; y l' més mayor de los paquetos, l' Alberich dels nostres nibelungs, va fer una rialleta de compasión y va adormirse tranquil. Perque—vamos á ver—va dirse—de què faràm mànegas ara? quin senyor que s' estimí te d' abonarse sabent qu' això del Nibelungo no es cosa meva? La buena societat, lo que s' diu la buena societat, tota està ab mí: això es públic y notori. Quin abono decent pot ferse á Barcelona sense contar ab mí?

Pero devia correr la bruixa: no'n pot ser d' altre. Jo con-to que li van estrafer las targetas á n' el més mayor, y qu'

ab ellas ván anar á casa del senyorio, perque lo cert es que de la noche á la mañana van sortirnos els diaris ab que tots els palcos estaven abonats, y ab que las primeras famílies de nuestra societat más distinguida y la crema de nuestras classes directoras havian respost como un sólo hombre á las invitacions del mestre.

Com no s' va ferir el nostre Alberich aquell dia ja no s' ferirà mai més. ¿Ahont s' es vist cosa consemblant? Pero l' verbo l' va calmar ab un d' aquells discursos que sab etjar-gar, ab tò dogmàtic y ab la magestat d' un príncep.—Calma amigós, calma—vá dirlos als paquetos.—Jo que tinc més mon que tots vosaltres, y que no solament soch el vostre verbo, sino que soch també el verbo del wagnerisme á Barcelona, perque ningú ha passat tantas vegadas per Bayreuth com jo; jo que soch el depositari únic y ab privilegi exclusiu aquí, de com s' ha de dir y de fer això de la música de Wagner, jo seré qui tirarà á terra al primer envit la obra del mestre. Acordém tota desd' ara y per endavant que la interpretació que donarà el mestre á la música de «L' Anell del Nibelung» estarà completament en desacord ab la interpretació de Bayreuth. Queda acordat. Y qui no ho vulgui creure... que ho vají á veure.

¡Uva!—va exclamar un dels paquetos mes autèntichs, aquell que ve á ser com la forma del verbo, aquell de la cara de sàtiro, qual delicia es posar-se de puntetas al costat d' una dona escotada pera guipar per demunt de les ulleres lo que puga haverhi en el seno de la confiança. Y *¡uva!* va respondre aquell altre autèntich que si no fos que pateix de la melissa y que té per perdre, á tú, Marramau, ja t' hauria desfet la cara mil vegadas, segons diu ell.

Va arribar el dia de la primera festa, y tots—està clar—van corre al teatre pera reventar al mestre; y, á tenor de las instruccions rebudas, haurias vist Joh Marramau si no estessis tan encegat, com se creuhavan de dalt á baix mirades significatives y com se posavan els noys la mà al demunt dels llavis, qu' es la consigna dels paquetos pera fer corre l' ordre, entr' ells, de *¡uva!* es una neula!... inuela!... inuela!....

Mentre tant el més major traballava per fora ab una finor qu' encanta. Va anar á confessar al catedràtic de can Brusi qu' es un bravo castellà de la goma qu' ha vingut á Barcelona pera desamarrar y que por ende es carn y ungla ab els paquetos; y, noy, ja ho devias veure quina reventada l' endemà passat de la festa! El mestre no s' remenava prou pera arrastrar las massas orquestals, el tenor cantava ab el nas, la tiple estava inseguera, els músics no estavan preparats y el públic no s' va adonar de que dentro de algunos anys aquella ejecució no le dejaría complacido. ¿Què tal? En si: una reventada en regla.

Be es veritat que al dia següent el tal bravo de can Brusi va arrossar-se y va trobar que l' tenor era excellent, y que la tiple era una artista acabada y que las ovacions del públic al mestre y á la orquestra estaven molt justificadas; pero tot això va pervenir de que aquell mateix estrafalari de *La Vanguardia* el va cridar á comptes pera que cités concretament ahont eran las faltas que havia bescantat; y també—segons m' han dit—de que l' amo de can Brusi, qu' es una persona molt com cal, li va tirar las riendes y li va dir:—Ep, mestre, això de criticar d' aquest modo no mes ho poden fer els homes grans que saben sostener lo que diulen.

Pero l' cas es que l' paquetos han demostrat en aquesta ocasió que contan, per lo menos, ab una fuerza viva del país: ab la fuerza d' aquell bravo de can Brusi. Y creume, Marramau, no t' hi emboliquis ab gent tan ben relacionada. El pitjor dia t' veurás en un catáful enredat ab las trenynas que sab flilar la gent d' upa pera atrapar als pobrets com tú; això si no t' trobas amenassat quan menos t' ho pensis, ab un duelo en el campo del honor, perque l' paquetos son així. Tú no ho sabes encare de lo que son capasses els paquetos.

Ab això, creume, plega l' ram de molestarlos. No fassis com las altres vegadas que hi ha hagut concerts, que sempre has sigut tú el darrer de tancar la porta ab una revolada pera tiràrse la pels nassos als paquetos. Mira qu' encare hi ha algun artista de bé que crea de bona fé que l' paquetos tenen que veure alguna cosa ab l' art; mira qu' encare n' hi ha que s' pensan que tot lo que s' ha fet, se fa y s' fa de bona música á Barcelona es degut á n' els paquetos; com que no faits qui ha buscat aquests dies els retratos d' aquells dos paquetos autèntichs de que avants t' he parlat pera publicarlos en serio á LA ESQUELLA com á verdaderas y úniques autors del pensament d' això del Nibelungo.

(*) Aquesta carta rebuda pel correu interior creyem serà llegida ab molt gust per les moltíssimes persones que han favorescut ab sa presència y sos aplausos los Concerts Nicolau.

Fes bondat, Marramau; mira que t' hi va la pell. Creu a n' aquest gos que t' estima tant com puga estimar els gos al ga.

BUB-BUB.

VULGARISME Y BON TÓ

Te vint anys y no va als ballis;
es maces y no surt may sola;
té un parell d'ulls hermosissims,
pro may la fixa en cap home;
te l' eos prim, es elegant,
pro vesteix molt senillota;
sab eusí, eunyá y brodá,
fer llits y fregar rajolas,
pro en cambi no sab francés,
no pinta y no enten cap solfa;
es discreta en lo parlar,
pro may sab picants historias;
si surt vol aná ab sa mare;
xismes de vehinat no escolta;
si li diuhen un piropo
un xich vert, 's torna roja;
no ha tingut may cap enredo....
¡Uf, quánta prosa!

* * *

Te vint anys, d' hermosa cara
y ab una gracia divina;
en passeigs, balls y teatros,
gracia y belleza prodiga;
sa conversa espiritual
y encantadora, cautiva
jab quin saborós ingeni
lleva la pell á una amiga!
dirigeix als joves guapos
miradas provocativas,
y quan sent un xiste vert
somriu ab una malicia!...
canta ab gust, balla ab salero,
toca ab art, dibuixa y pinta,
munta molt bé en bicicleta,
es dels salons la regina,
ha tingut varios enredos....
¡Quánta poesia!

JEPH DE JESUPUS.

ESPECTACLES NOUS

Ara cada diumenge, á mes d' haverhi funció als teatros, toros á la Barceloneta, «zarzuela, verso y baile» al *Alcdzar español*, gran «troupe hispano-frances» al *Eden-Concert* y barallas de galls sota Montjuich, hi ha *corrida* de personas á la Rambla.

Es un espectacle hermosissim, del qual los que no l' han vist no se'n poden fer cárrech.

La cosa comensa al passeig de Gracia. La banda municipal, avants de plegar toca per despedida la marxa de *Cádiz*. La concurrencia s' engresca; los més entusiastas cridan ¡Visca Espanya!, y eridian y recordantse de qu' es hora de dinar, la multitut se'n entra cap á Barcelona per la plassa de Catalunya.

Allí, generalment, té principi l' segon acte de la broma. Uns quants individuos, que representan la policia, emprenen als que venen del passeig de Gracia.

—¿Ahónt van vostés?

—¡Viva Espanya!

—Pero quins plans tenen? ¿Qué's proposan?

—¡Viva Espanya!—

Y ab tot això, ala, ala, l' grupo d' entusiastas vā seguint Rambla avall, viva per aquí, aplauso per allà, entremesclanti de tant en tant algún xiulet.

—Som ja al plá de la Boqueria?

Donchs ara entrém en lo mes culminant del es-

pectacle: ara comensan las *corridas* de personas.

Surt la guardia civil montada, apareix la policia secreta desmontada, brillan sabres, s' alsan garrots, lo poble s' desbanda fugint per travessias, passatges, entradas y cafés, y en un santiamen tenen vostés la Rambla desembrassada y mes neta què la caixa de qualsevol municipi.

Devegadas en la batussa 'n resultan varios presos y 'n surt algun ferit; pero això no es lo mes usual. L' altre dia *no més* va haverhi un noi ab lo cap batat y un trist detingut, que probablement no sufrirà castich de molta importancia.

Els garanteixen que la cosa, vista desde un siti segur, es divertida á tot serho. Tant, que crech que si aquellas *carreras* dominicals s' aclimataren y això del *Viva Espanya!* continua sent tan perseguit, valdría la pena que 'ls veuhins de la Rambla explotessin lo rengló dels balcons, llogantlos á las personas tímides, pero curiosas, que troben gust en veure 'ls toros desde la grada... cuberta.

¡No 'n donaria poch de resultat, ab el *crit* que aquest espectacle va prenenent!....

GRAN CORRIDA DE PERSONAS

Domingo: de 1 á 2 de la tarde

«Balcones de primer piso y entresuelo: 2 pesetas por individuo.

De segundo piso: 1 peseta.

De tercer piso: 50 céntimos.

Cuarto piso (Junetas): 25 céntimos.

Entrada general (al terrado:) 10 céntimos.»

Estich segur de que 'ls que plantejessin aquest negocio farian un dineral....

S' entén, sempre que la banda municipal se comprometé á no abandonar la marxa de *Cádiz*.

Perque, si 'ls haig de ser franch, jo, posat en lo lloc dels músichs del Ajuntament, no sabria pas qué fer.

—No tocan la marxa?

Tothom els va á sobre, y hasta 'l *Noticiero* fa corre la veu de que 'ls pobres músichs tenen el cap mes á la manigua que á las softas.

—La tocan?

L' autoritat els acusa de bullangueros y casi 'ls dona la culpa de tot lo que entre una y dugas está passant cada diumenge á la Rambla.

—Ah, no! Jo, si fos d' ells, ben clar ho diria á n' en Cánovas:

—«Vosté, qu' es l' amo, 'ns ha de resoldre aquest conflicte. ¿Toquém la marxa de *Cádiz*, ó no la toquém, ó qué?»

—Qué tanta caramada, pobres músichs!.... Ja que portan la roba bruta, al menos que tinguin la conciencia neta.

MATÍAS BONAFÉ.

LIRICH

Los concerts Nicolau s' han mantingut á una altura tal que deixaran un recorrt inextingible en la memoria de tots los amants de la bona mū-ica, cada dia mes numerosos á Barcelona. L' èxit d' ells ha anat creixent, y avuy lo únic qu' es de doldre es que s' hajin acabat.

Formaren la segona tanda las pessas mes culminants de las parts tercera y quarta de l' admirable tetralogia de Wagner, constituidas per las óperas *Siegfried* y *La posta dels Deus*. No 's podia creure que l' autor de *L' or del Rhin*

LO DEL DIA (per J. SALA.)

—Fi, educat, atent... ¿Y vosté es nort-americá?... ¡Fugi!... No 'l crech.

y *Las Walkirias* tingües alé per sostenir sa colossal producció, y no obstant lo que li sobra es brio, vigor y grandesa per remontar-se fins à les esferas de la sublimitat.

La sinfonía *Murmurs de la selva* ab sas armonías imitativas constitueix un teixit de bellesas incomparables. La *Cansó de la fornal* es un cant tipich en lo qual s' enllassen los afanys del traball, la confiança en l' èxit y l' esclat del triomfo. Lo duo de amor entre Sigfrid y Brunilda forma una pàgina immortal inundada del misteri de la poesia y cal dejada ab lo foch de la passió qu' esclata poderós en los dos amants. La mort de Sigfrid es admirable y la *Marxa fúnebre* que segueix anònada per la seva grandesa. Finalment La mort de Brünnhilda forma una pessa assombrosa per son caràcter èpic, en la qual se resumeixen en un devassall de complicacions orquestals los principals motius de la tetralogia.

¡Y s' deya seriament que questa obra tan clara, tan diàfana, per qui sab escoltarla, fentse càrrec degut de las seves situacions, era un estrany capricho en lo qual lo famés Wagner havia exagerat la seva tècnica, y a falta de inspiració agotat las seves extravagancies!... ¡Quin error!...

A jutjar pels trossos qu' hem tingut ocasió de saborejar en los concerts del Lírich, L' anell del Nibelung s' adelsanta a totas las demés creacions del famós mestre de Bayreuth. Podia ser considerada vint anys enrera música del porvenir, mes avuy es música del present, y mentres la noció de la bellesa no desaparegui serà música eterna, com a obra de un geni sens igual en la plenitud de la seva forsa creadora.

Al èxit dels tres últims concerts degut en primer lloc al mèrit excepcional de la música, hi contribuirien poderosament los seus intèrpretes. ¡Quant estudi y quinas disposicions mes felisses no representan las grans dificultats vendudes fins a lograr una interpretació tan justa, tan vigorosa, tan colorida! La cantant Sra. Marey, qu' es realment una gran artista encarnada en una dona bella; lo tenor Sr. Cazeneuve, que sempre sab lo que fà y que té per la música wagneriana una espècie de veneració sagrada, tal es la fidelitat ab que l' interpreta; la massa orquestral que ha assombrat a tothom ab sos progressos inaudits, y l' mestre Nicolau, heros de aquests gloriosa campanya, per sa intel·ligència, per sa activitat, per son entusiasme, per sa conciencia artística, tots s' han fet dignes de las grans ovacions ab que un públic nutrit, intelligent y maravellat ha sapigut premiarlos, donant un nou pas y molt gran per cert en lo camí del progrés de la cultura flarmònica de Barcelona.

CATALUNYA

Lo gènere xich te la desventatja de que molts de las obras que l' constitueixen se semblan presentant un cert ayre de família que acaba per fer-les terriblement monòtonas. No es millor ni pitjor que molts altres que s' representan y que algunes que cauen, la que ab lo titul de *El Senyor Corregidor*, lletra de n' Fiacro Yrairoz, música de n' Chapí s' ha estrenat últimament al Eldorado. Llibre adotzenat, ben poch original, abundant en xistes una mica massa groixuts per ser graciosos; y una música que no sempre sembla del mateix mestre que tants triomfs ha conseguit sobre la escena: tal es l' impressió de conjunt que va causar-nos.

NOSTRES

Ja s' tracta d' una parada
ó de fé una caminada
sota 'ls raigs ardents del sol,

Com a detall se distingeix un duo que cantan molt bé 'ls Srs. Pinedo y Talavera.

Y com a alicient hem de senyalar una bonica decoració deguda al Sr. Urgellés que representa una vista panoràmica de la ciutat de Burgos.

EN LOS DEMÉS TEATROS

Cap novedat... pero cap enterament.

No ho es ni l' *Urganda* de Noyedats, ni ho son tampoch las sarsuelas grans y xicas que interpreta al *Tívoli* la companyia infantil.

Menos ho es encare la parodia *Carmela* que al Teatro Granvia ha pres l' alternativa de l' òpera *Carmen*.

Aquest teatre s' prepara l' òpera *Marta de Floto*.
A Romea l' arreglo, *La baylerina* qual es presenta a l' hora en que escribiré està anunciat per la nit de avuy.

Ah! Y porque vegim que no m' olvido de las iniciatives de alguns teatros dels pobles dels voltants: la *Familiar obrera* de Sans està preparant l' estreno de una comèdia original dels Srs. D. J. Martí y D. E. Colomé, que porta per títol *Las coses pels cabells*.

La empresa del Principal de Gracia que tan brillant companyia ha fet durant la temporada d' hivern, ha contractat pera la de primavera, que començarà l' dissape de Gloria, a don Teodoro Bonaplata, notable primer actor del teatre català.

Segons notícies, lo senyor Bonaplata debutarà ab la tragèdia de Guimerà *L' òmnia morta*, de qual paper de protagonista n' es lo creador.

N. N. N.

UN DUPTE

—Y després... —Oh! després no cal que ho digas.

Lo teu fillet malslt
y viuda tò, dessampara y pobra
patint de fret y fam,
trucares a la porta, avergonyida,
de los amics d' avans
que en lloc de compadre y ajudarte,
obrant com a malvats
ni escoltaren los prechs, ni tas desgracias,
els varen inmutar.

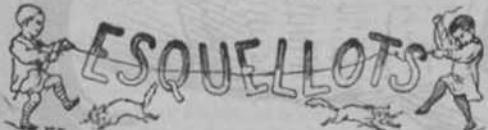
SOLDATS

ja 's trobi en plena campanya,
lo valent soldat d' Espanya
may deixa de sé espanyol.

Y tú calvari amunt. De l' amargura
la copa al fi apurant,
entregares ton cos ab repugnancia
á un vellot degradat
qu' en ell va satisfé 'ls impurs desitjos
de son instant brutal.
Y ofegant los teus plors, bo y allargantli
la tremolosa mà,
per recullir en pago, unas monedas
ab que acallar la fam,
en ton blanquissim front un bes de Judas
va fe aquell descastat,
impriminthi 'l sagell de la deshonra
com estigme infamant.
Y... la historia de sempre. 'L que mes costa
es doná 'l primé pas:
donat aquest, per la pendent del vici
t' anares estimbant.
Avny d' un potentat et la querida,
tens paleos y caballs;
richs vestits que ab cruxir van la deshonra
pels crrers pregonant.
y aquells que sent virtuosa, casta y bona
et varen despreciar
avuy qu' en mitj del llot vius ó vejetas
et cercan afamats
y quan vas pel carrer fins t' entrebancan
els teus favors captant....
Y ara explica'm si vols aquest misteri,
que no sé desxifrar;
ab los adoradors que avuy t' euronan
¿com vos heu nivellat?
Pujant fins arrán sen tú, deshonrante,
ó ells fins á tú baixant?

JAPET DE L' ORGA.

Una arronsada del *Diluri*.

En judici de conciliació celebrat lo dia 12 del corrent davant del Jutje municipal del districte de la Llotja, á instancia de D. Carlos Pirozzini, 'l Sr. La-

ribal, per boca del seu representant, cantà la mes solemne palinodia, á propòsit de unes preguntes relatives á dit funcionari del Ajuntament, que havia publicat en lo seu periódich.

Lo director del *Diluri* declarà paladinament «que no se ha propuesto imputar al señor Pirozzini hecho alguno, antes bien, la forma inquisitoria de la pregunta indica QUE NO PODÍA AFIRMAR LOS HECHOS DE QUÉ SE HACÍA ECO EL PERIÓDICO.»

«Volen una fugida... d' Egpte més trista per part del periódich partidari del sistema egipci? *

Ara comprehensem que 'l valent periódich, terror dos mares, ni menos s' haja pres la pena

de publicar en sas columnas l' acta del judici de conciliació en la qual figura 'l pàrraf que acabém de transcriure y que posa de relleu la facilitat ab que á lo millor de sas brioses embestidas executa un quebro que deixaria ab un pam de nas al mateix Gallito.

Jutjin per la mostra 'l valor que tenen las insidiosas preguntas ab las que tracta d' embobar contínuament al número cada dia mes reduhit dels seus lectors. Està vist que davant de la justicia's tornan ayqua-poll.

Gat escaldat, ab ayqua tebia 'n té prou.

Y ab un *Diluri*, qual director se troba processat en tota regla per D. Valentí Almirall, s' hi atreveix avuy un Pirozzini qualevol.

Al obrirse la sessió del Ajuntament, dijous de la setmana passada, l' arcalde comunicà als regidors que 'l Papa 'ls havia enviat la benedicció apostólica.

Vels'hi aquí que ara ja poden viure y morir tranquil·s.

Mentre visquin serán uns *beneys*, y quan se morin els ho posarán al anunci dels periódichs.

«Habiendo recibido la bendición apostólica.»

Y hasta podrán afegirhi: «sin costarles un céntimo.»

¡Quina ganga!

Aplauudeixo l' afany ab que 'l Sr. Godo, en sa calitat de fiscal municipal de la Barceloneta, 's dedica á la persecució dels sofisticadors de las sustancias alimenticias y principalment de la llet.

Pero escolti Sr. Godo: ¿No podría mostrar lo mateix zel contra 'ls sofisticadors dels aliments intel·lectuals?

Per dirho mes clar: ¿No podría perseguir als *suri pants*, als *tenorios*, als *toreros de hivern* del teatro que donan com originals las obras agenesas torpemente sofisticadas?

¡Alsa maco! A veure com se lluheiix!

Y á propòsit de la campanya contra 'ls sofisticadors.

Ha sigut multat algun adroguer per expendre safrà que no contenia ni l'30 per cent de aquest producto: lo 70 per cent restant lo constitueixan fibras vegetals tonyides.

Això no m' extranya, y menos m' extranyarán encare 'ls resultats el dia que després del safrà s' entri resoltament en lo rengló del pebre. Respecte á aquella especia 'ls mateixos adroguers se delatan. O sino que m' responguin á la següent pregunta:

«Per quin motiu s' expén mes car lo pebre en grà que 'l picat, sent aixís que sobre aquest hauria de carregars'hí 'l trball de moldre?»

Si això no es ensenyar las bragas de la sofisticació, que ho digui Santa Trafica beneyta, patrona dels explotadors del pobre consumidor.

En lo concert del divendres, Wagner va tenir un immens triomfo, y 'l mestre Nicolau signé objecte de una ovació extraordinaria.

Y això qu' era dia de magre. Pero per l' art musical v' ser de gras.

Tots los que van saborejar las pessas del Sigfrid y de la Posta dels deus van pecar, pérque á pesar de ser dia de peix, van atiparse de filet de primera calitat.

¿Será veritat qu' en los terrenos de la Plassa de Catalunya tancats per una valla, ahont, segons lo projecte de urbanisació deuria construirse 'l gran

Hotel Continental s' ha pensat edificarhi un Circo Equestre?

Si 'l projecte passa endavant ab la venia del Ajuntament està feta la fortuna del empresari.

Bastarà que contracti al arcalde per fer *planxes* davant del públic, als facultatius del municipi per fer traballs en la *barra fixa* y als regidors en calitat de *clowns*.

No trobarà en tot lo mon altres artistas qu' en aqueixa especialitat puguen ferlos la competència.

Llegeixo:

«Ha sido nombrado inspector de la empresa arrendataria de cerillas D. Baltasar Hermoso Palacios.»

Espero qu' en lo successiu *lo más hermoso* no serà l' inspector, sino que las capsetas que s' expenen al públic tinguin lo número de cerillas corresponents.

L' altre dia un veih de un pis del carrer de la Diputació va acudir á l' autoritat en queixa de que li havia fugit la dona emportàns'en hi tres bitlets hipotecaris de la Isla de Cuba.

Aquest si que podrà dir que las Cubas baixan. ¡Y tant com baixan!.... Del pis al carrer.

Los qu' esperavan la vinguda de la companyia Tubau-Mario per donar una serie de funcions al Tea-

CELEBRANT LA DIADA

Una comissió de venedors del mercat de Sant Joseph Griera, obsequiant al seu inspector, ab motiu de 'l dia del seu sant.

DE QUARESMA

—Ja observe ab tota conciencia el dejuni; donya Pta?
—Per forsa!.... ¿Qué vol que fassi ab cinch rals de renda al dia?

tro Principal, s' haurán de contentar ab la Tubau no mes, perque 'ls dos artistas s' han separat.

La lluna de mel de aqueixas unions artísticas dura poch.... Raras vegadas arriban á resistir lo primer viatje de bedas.

Pitjor pels nuvis.

Perque separantse, 'ls confits no son tan abundants, ni tan dolços.

Un aplauso al Sr. Millet, que l' dissapte á la nit va presentar al públich l' *Orfeó català* que dirigeix. Caballers: això es un coro.

Los elements que l' componen han comensat per apendre música y han acabat per dominar tots los secrets del cant. Hi ha moments en que la massa sembla una veu sola, tal es la homogeneïtat dels coristes y la perfecció ab que matisan y vocalisam.

No faré menció especial de cap de las pessas que constitulian lo programa, perque si estiguieren bé en las unas, en las altres millor.

L' *Orfeó català* està cridat á alcansar grans triunfos per tot arreu ahont se presenti.

A Madrit no 'ls ha agradat *El enemigo del pueblo* de Ibsen.

Alguns donan la culpa al arreglador, Sr. Villegas, que ab l' afany de fer la obra mes passadora, va alleugerirla, arribant al extrém de suprimir tot l' acte del meeting.

Pero jo crech que una traducció escrupulosa tam-poch hauria conseguit un èxit distint del que va alcansar l' arreglo.

Las obras de Ibsen no son pel públich de la capital d' Espanya, perque fan sentir poch y fan pensar molt. Per certa gent entre l' cor y l' cervell s' hi interposa la boca, y tota l' emoció artística s' escapa per ella en forma de badalls.

Y ara que m' ocupo de aquesta que sembla una condició ètnica, contra la qual res hi pot la voluntat, bô serà retroure a modo de recort, un concepte de un article que l' brillant periodista Mariano de Cavia ya escriure ab motiu de la Exposició Universal de Barcelona.

Sembla impossible que 'ls catalanistas que aquests días se mostren tan ressentits ab lo xispejant autor dels *Plats del dia*, no hajan tingut present lo que va dir en aquell article titulat *Barcelona y Madrid*.

«Barcelona—digué—es una casa ab vistas á Europa; Madrit una casa ab vistas al Africa.»

Davant de aquesta engruna recullida en la cuyina de D. Mariano ¿qué valen los actuals pans de *cros-tóns*?

Ha entrat á formar part de la redacció de *La Publicidad*, deixant de pertaneixer á la del *Noticiero Universal* l' intelligent periodista D. Lluís Figuerola.

Sigui l' enhorabona.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' PENULTIM NUMERO

1.ª XARADA.—Pe-pi-to.

2.ª TRENCA-CLOSAS.—Tres persones.

¿QUÉ PENSARA?

—Pensará en lo 'estit que ara li acaban?

—Pensará tal vegada en son promés?

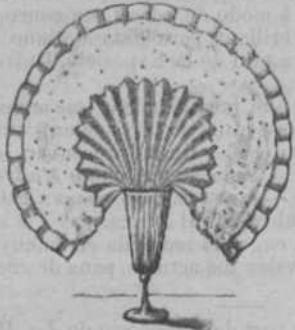
—Pensará en los assumptos de l' Habana?

Lo mes probable es que... no pensi res.

¿CÓM SE PLEGÀ 'L TOBALLÓ?

De moltes maneras, y en formes tan artísticas y caprichosas com pot veureu en la serie de dibuixos q.e. avuy començém a publicar.

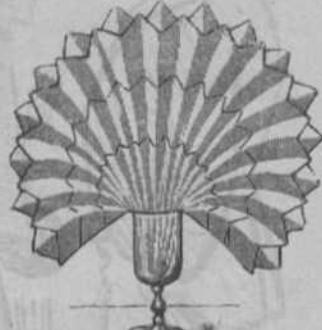
Ens limitém a donar a cada figura'l nom adequat, sense entrar en explicacions que la destressa y perspicacia dels nostres lectors fan innecessàries.

Vano japonés.

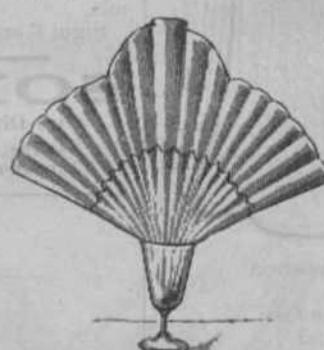
Vano de flor de lliri.

Vano de serra.

Vano de punta.

La paleta.

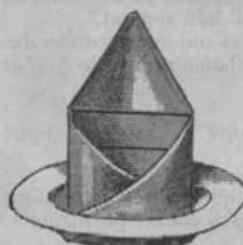
La papallona.

Una ouhera.

Un kiosco.

Casquet xino.

Las dos barcas.

(Continuar.)

3.* CONVERSA.—*Fidel.*4.* INTRÍNGULIS.—*Figuerola.*5.* TRES DE SÍLABAS.—*LLU CI A
CI RE RA
A RA NA*6.* GEROGLIFICH.—*Cinch pessetas fan un duro.*

TRENCA-CAPS

XARADA

*Prima-inverso un vegetal,
nota musical segona...
Y ara 't diré que 'l Total
es carrer de Barcelona.*

PETIT BIRLAD.

ANAGRAMA

Una nit veient lo Tot
vá caure una tot molt grossa:
y vá exclamar certa mossa:
—Si m'arreplega ... ¡jo't toch!

NOY DE SANS.

GEROGLIFICHE

+ VIII

+ VLL

T

FI

PRPET PANXETA.

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mítj, 20

A. Lopes Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

COLECCIÓN DIAMANTE
(EDICIÓN LÓPEZ)

ÚLTIMOS TOMOS PUBLICADOS

Tomo 37

CUENTOS AMOROSOS

POB

Emilio Fernández Vaamonde

Tomo 38

HOMBRES Y MUJERES

DE ANTAÑO

POB

Emilia Pardo Bazán

Precio de cada tomo

2 reales.

OBRA NUEVA

**MANDO
DEL
GENERAL WEYLER**

EN

FILIPINAS

POR

W. E. RETANA

CON UN PRÓLOGO DE D. Arcadio Roda

Un tomo 8.º Ptas. 4.

NOVEDAD

CUBA

(POESÍAS)

POR D. JOSÉ PABLO RIVAS

Un tomo 8.º Ptas. 4.

Felipe Pérez y González

POMPAS DE JABÓN

Un tomo 8.º Ptas. 4.

Obra nueva de gran éxito

El Cabo Pérez

(MEMORIAS DE UN MELITAR... DE TROPA)

POR Fernando P. de Camino

Un tomo 16.º Ptas. 2.

BARCELONA EN LA MANO

Guía de Barcelona y sus alrededores

POR JOSÉ ROCA Y ROCA

Precio 6 pesetas.

NUEVA LEY ELECTORAL PARA DIPUTADOS A CORTES. Ptas. 2.

Adelanta la impressió

Frederich Soler (Pilarra) ♦ Obra póstuma

DOTZENA DE FRARE

Colecció de cuentos—Edició ilustrada

NOTA.—To whom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d' extravios, no remetent ademés 1 ral pel certificat. Als corresponents de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

BARCELONA A VISTA D'... AUCELL

— A pesar de la sequedad ¡miréu si se 'ns presenta bé la cullita!...